

Ubezpieczenie obowiązkowe odpowiedzialności cywilnej audytora energetycznego

Wstęp

Już od wielu lat dąży się do zmniejszenia zużycia energii przeznaczonej na użytkowanie budynków mieszkalnych. Działania ukierunkowane na zmniejszenie energochłonności są podejmowane na wszystkich etapach projektowania, realizacji i eksploatacji budynków mieszkalnych. Począwszy od końca XX wieku, prace zostały w tym kierunku bardziej zintensyfikowane. Pojawiło się pojęcie certyfikacji energetycznej [Robakiewicz, 2005].

Bezpośrednimi celami certyfikacji energetycznej są m.in.:

- dążenie do zmniejszenia zużycia energii związanej z użytkowaniem budynków,
- ograniczenie zużycia surowców energetycznych,
- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych,
- określenie dla każdego obiektu budowlanego, lokalu charakterystyki energetycznej.

Aby te cele osiągnąć, pojawiała się problematyka audytu energetycznego i świadectw energetycznych.

W związku z konsekwencjami ekonomicznymi i środowiskowymi ograniczenia zużycia energii Dyrektywa 2002/91/WE Parlamentu Europejskiego i Rady kładzie szczególny nacisk na dostępność, kwalifikacje i niezależność ekspertów przygotowujących świadectwa energetyczne [Matosiuk, 2009].

Na bazie przepisów prawnych wprowadza się osoby odpowiedzialne za certyfikację energetyczną, tj. audytorów energetycznych. Wśród wielu zadań i obowiązków ciążących na audytorach energetycznych jest obowiązek ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

Celem tego artykułu jest przedstawienie podstawowych uwarunkowań powstania tego nowego zawodu i ciążących na nim zadań. Na bazie przepisów prawnych oraz licznych głosów w dyskusji podjęto się próby oceny wprowadzonego obowiązkowego ubezpieczenia w odnie-

* Prof. zw. dr hab., Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Filia w Piotrkowie Trybunalskim, ul. J. Słowackiego 114/118, 97-300 Piotrków Trybunalski, ie@unipt.pl

sieniu do zakresu odpowiedzialności, jak i technicznych uwarunkowań funkcjonowania.

Autor nie pretenduje do znawcy przedmiotu ze strony efektywności energetycznej budynków, ich termomodernizacji, jednak w związku z zajmowaniem się problematyką ubezpieczeń majątkowych zwraca uwagę na ten rodzaj ubezpieczenia.

1. Pojęcie audytu energetycznego

W literaturze spotykamy się z pojęciem auditingu określanym jako system rewizji gospodarczej i doradztwa ekonomicznego realizowany przez wyspecjalizowanych ekspertów na podstawie przepisów prawa krajowego i międzynarodowego. Zgodnie z definicją zawartą w Polskiej normie PN-EN ISO 9000¹ audyt jest to systematyczny niezależny i udokumentowany proces uzyskiwania dowodu jako obiektywnej oceny [Matosiuk, 2009].

W myśl ustawy o efektywności energetycznej [ustawa, 2011, art. 2 pkt 7] audyt efektywności energetycznej to „opracowanie zawierające analizę zużycia energii oraz określające stan techniczny obiektu, urządzenia technicznego lub instalacji, zawierające wykaz przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej tych obiektów, urządzeń lub instalacji, a także ocenę ich opłacalności ekonomicznej i możliwości do uzyskania oszczędności energii”.

„Audyt energetyczny opracowuje się w celu określenia zakresu i parametrów technicznych oraz ekonomicznych. Dokument wskazuje na rozwiązania optymalne w szczególności z punktu widzenia kosztów realizacji modernizacji i tym samym oszczędności energii, stanowiąc jednocześnie założenia do projektu budowlanego” [Weber, 2010]. Dzięki rekomendacji poaudytowej łatwo oszacować, jakie zmiany należy przeprowadzić, aby zaoszczędzić środki na utrzymanie budynku czy też urządzenia. „Audyt energetyczny to nie tylko rzetelna informacja na temat tego, które obszary mogą przynieść oszczędności, ale także warunek uzyskania sfinansowania inwestycji w formie premii termomodernizacyjnej” [Weber, 2010].

Rozwój audytu energetycznego jest zasługą m.in. Fundacji Poszanowania Energii, Regionalnych Agencji Poszanowania Energii oraz wielu innych instytucji, a przede wszystkim rosnącej świadomości energe-

¹ PN-EN ISO 9000: 2008 System zarządzania jakością – podstawy i terminologia.

tycznej i ekonomicznej inwestorów. Do zadań audytu energetycznego należą m.in.:

- dążenie do racjonalnego użytkowania energii,
- zebranie wielu danych ilościowych i jakościowych o obiekcie technicznym wraz z własnymi badaniami po to, by rzetelnie ocenić jego zapotrzebowanie energetyczne,
- zaproponowanie harmonogramu działań mających na celu zmniejszenie energochłonności obiektu budowlanego,
- udowodnienie inwestorowi opłacalności ekonomicznej przedsięwzięcia termomodernizacyjnego.

Już z numeracji tych zadań widzimy, jak ważną odgrywa on rolę.

Problematyka audytu energetycznego jest wspomagana polskimi normami:

- 1) PN-EN 15217 pt.: *Charakterystyka energetyczna budynków. Metody wyrażania charakterystyki i certyfikacji energetycznej budynków*, PKN, Warszawa 2008. W normie tej są zawarte wskaźniki charakterystyki energetycznej, wartości referencyjne i procedura certyfikacji.
- 2) PN-EN ISO-9000 pt.: *System zarządzania jakością – podstawy i terminologia*, PKN Warszawa 2006. W normie tej zdefiniowano pojęcia:
 - audyt – systematyczny niezależny i udokumentowany proces uzyskiwania dowodu z audytu oraz jego obiektywnej oceny w celu określenia stopnia spełnienia kryteriów audytu, tzn. zestaw praktyk, procedur, wymagań,
 - proces – zbiór działań wzajemnie powiązanych lub wzajemnie na siebie oddziałujących.
- 3) PN-EN ISO 13790 pt.: *Energetyczne właściwości użytkowe budynków. Obliczenie zużycia energii na potrzeby ogrzewania i chłodzenia*, PKN, Warszawa 2009. W normie tej znajdujemy m.in.: zarys procedur, obliczenia, definicje granic i stref, zapotrzebowanie budynku na energię, przenoszenie ciepła, zyski ciepła, parametry dynamiczne, zużycie na potrzeby ogrzewania i chłodzenia.

Dodatkowo istnieje kilkanaście norm z serii PN-EN ISO 15927-2: *Cieplno-wilgotnościowe właściwości użytkowe budynków. Obliczenia i prezentacja danych klimatycznych*, PKN, Warszawa 2010.

2. Audytor energetyczny. Świadectwo charakterystyki energetycznej

Wraz z opublikowaniem ustawy o efektywności energetycznej powstaje nowy zawód w branży energetycznej i budowlanej zwany audytorem efektywności energetycznej [Weber, 2010]. Niektórzy używają pojęcia inżyniera do spraw charakterystyki energetycznej [„Przegląd Budowlany”, 2010]. W Danii ocena jest wykonywana przez eksperta energetycznego, który również wydaje świadectwo danego budynku. W Holandii istnieją 4 firmy akredytowane, które nadają uprawnienia do sporządzania świadectw energetycznych oraz 341 firm z certyfikatami upoważniającymi do wydania świadectw energetycznych. We Francji świadectwa energetyczne wydają wykwalifikowani eksperci. W Niemczech świadectwa zwane paszportem energetycznym są wydawane przez wysoko kwalifikowane i doświadczone osoby [Panek, Rucińska, 2009]. W Polsce, aby uzyskać uprawnienia do wykonywania świadectw charakterystyki energetycznej, konieczne jest szkolenie i zdanie egzaminu [Materiały budowlane, 2008]. Rozporządzenie z dnia 21 stycznia 2008 roku w sprawie przeprowadzenia szkolenia oraz egzaminu dla osób ubiegających się o uprawnienia do sporządzania świadectw energetyki budynku, lokalu mieszkalnego oraz części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową [rozporządzenie, 2008] określa sposoby i warunki zdawania egzaminu. Jak się w praktyce okazuje, egzamin jest dość trudny, wymagający wiedzy z wielu dyscyplin naukowych [Matosiuk, 2009]. Praca audytorów energetycznych może być wspierana przez profesjonalne programy komputerowe [Weber, 2009].

Pojęcie świadectwa charakterystyki energetycznej zostało wprowadzone ustawą z 19 września 2007 roku o zmianie ustawy prawo budowlane [ustawa, 2007]. Jest to dokument, który ma odwzorować charakterystykę budynku jako samodzielną całość techniczno-użytkową oraz jego lokali. W dokumencie tym o charakterze urzędowym podaje się wyliczoną ilość energii potrzebną (zużywaną) dla budynku wyrażoną w kWh/m². Jest to energia przeznaczona na ogrzewanie, ciepłą wodę, chłodzenie, wentylację i oświetlenie. Świadectwo energetyczne powinien mieć każdy nowo oddawany budynek. Świadectwo powinno być udostępnione przy obrocie (sprzedaż, kupno) obiektami już eksploatowanymi [Szydło, 2009]. Wystawienie świadectwa powinno nastąpić przed oddaniem budynku do użytkowania. Świadectwo staje się przedmiotem własności właściciela budynku lub lokalu.

3. Stan legislacyjny w zakresie termoizolacji

Problematyka termoizolacji została podjęta już w 1998 roku. Wówczas ogłoszono ustawę w zakresie oszczędzania energii [ustawa, 1996]. Na podstawie tej ustawy w dniu 30 kwietnia 1999 r. ukazało się rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji w sprawie audytu energetycznego [rozporządzenie, 1999a].

Zaproponowano wiele wzorów dokumentów o treści technicznej i ekonomicznej. Również w 1999 roku ukazało się rozporządzenie o zasadach weryfikacji audytu energetycznego do realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych, które powinien dokonywać BGK lub podmioty przez niego wskazane [rozporządzenie, 1999b]. Po wejściu Polski do Unii Europejskiej zintensyfikowano prace nad oszczędnościami energetycznymi.

Dalsze prace legislacyjne nastąpiły pod koniec 1998 roku. Poświęcone są metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku, lokalu, instalacji chłodzenia, a także wzorcom świadectw ich charakterystyki energetycznej dla różnych obiektów budowlanych [rozporządzenie, 1998]. Metodologia obliczania charakterystyki energetycznej budynku stanowi odrębną całość techniczno-użytkową ze zbiorem wzorów do praktycznego zastosowania. Również w tym samym roku ukazała się ustawa określająca zasady finansowania ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów części kosztów przedsięwzięć termomodernizacyjnych i remontowych. Ustalono zasady udzielania [ustawa, 2008] premii: termomodernizacyjnej, remontowej i kompensacyjnej. Idąc dalej po linii efektywności termomodernizacji, w kwietniu 2011 roku ukazała się ustawa o efektywności energetycznej [ustawa, 2011], która ma na celu:

- oszczędne gospodarowanie energią,
- nałożenie zadań jednostkom sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej,
- określenie zasady uzyskiwania i umorzenia świadectw efektywności energetycznej,
- określenie zasady uzyskiwania uprawnień audytora efektywności energetycznej.

Założenia przyjęte przy konstrukcji tych aktów prawnych były wielokrotnie dyskutowane.

Powstaje pytanie, w jakiej mierze uchwalone akty prawne wdrażają Dyrektywę 2002/91/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz czy

stworzą system działań stymulujących budownictwo energooszczędne. Na pierwszy rzut oka robi wrażenie fakt, że autorzy tych przepisów nie są w pełni zorientowani w tym, jakie znaczenie i konsekwencje będzie miało wprowadzenie dyrektywy 2002/91/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dla budownictwa i gospodarki mieszkaniowej w Polsce. Wprowadzone przepisy w sprawie charakterystyki energetycznej nie zapewniają stymulacji budownictwa energooszczędnego wobec braku wypromowania mechanizmu ekonomicznego [Pogorzelski, 2010]. Zauważono także wiele błędów o charakterze techniczno-użytkowym [Pogorzelski, 2010]. Zaliczyć do nich można m.in.:

- odniesienie do powierzchni użytkowej jednostkowego zapotrzebowania na energię,
- brak definiowania wartości referencyjnej.

Ważne dane można by uzyskać, modelując zachowania budynku sporządzone na podstawie systematycznych zapisów o zużyciu energii cieplnej w zależności od warunków zewnętrznych (temperatura, siła wiatru, nasłonecznienie). Dane takie mogą dostarczyć informacji o nieprawidłowościach i odchyleniach od normalnych warunków eksploatacji (ocena nadmiernego zużycia energii). Jak dotychczas takich zapisów się nie prowadzi [Robakiewicz, 1998].

W przypadku audytu energetycznego oceniamy:

- efekty energetyczne w sensie fizycznym,
- efekty finansowe w sensie obniżki kosztów eksploatacji.

Z punktu widzenia inwestora, użytkownika i właściciela w pierwszej kolejności należałoby wprowadzić tzw. audyt szacunkowy w celu sprawdzenia, czy zamierzona termomodernizacja przyniesie oszczędności energii [Gąsiorska, 2008].

W budynkach wielorodzinnych w wyniku termomodernizacji uzyskuje się średnio niższy poziom oszczędności niż w budynkach jednorodzinnych. Wynika to najprawdopodobniej ze sposobu ich użytkowania [Robakiewicz, 2007].

Praktycznie wszystkie badania wskazują na to, że przeprowadzenie termomodernizacji obniża koszty ogrzewania budynków zarówno jednorodzinnych, jak i wielorodzinnych. Termomodernizacji poddaje się wiele obiektów mieszkalnych, usługowych, a także instytucji publicznych².

² Dla przykładu w latach 2000–2003 termomodernizacji poddano 360 obiektów [Sarosiek i inni, 2004].

4. Podstawy prawne obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej audytora energetycznego

Konieczność wprowadzenia ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dla audytora energetycznego sygnalizowali różni dyskutanci.

Ustawa o efektywności energetycznej [ustawa, 2011, art. 32, pkt 1] stanowi, że „audytor efektywności energetycznej podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku ze sporządzeniem audytu efektywności energetycznej” (pomijamy błąd merytoryczny „od odpowiedzialności cywilnej”). W 2011 roku ukazało się rozporządzenie w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej audytora efektywności energetycznej za szkody wyrządzone w związku ze sporządzeniem audytu efektywności energetycznej [rozporządzenie, 2011]. Rozporządzenie to stwierdza, że ubezpieczeniem OC jest objęta „odpowiedzialność cywilna audytora efektywności energetycznej za szkody wyrządzone działaniem lub zaniechaniem ubezpieczonego w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej w związku ze sporządzeniem audytu efektywności energetycznej”. Ustalona została minimalna suma gwarancyjna – 50 tys. euro. Ustawodawca wyłączył z ochrony ubezpieczeniowej szkody:

- polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie rzeczy, wyrządzone przez ubezpieczonego osobom najbliższym (małżonkowi, wstępnemu, zstępnemu, rodzeństwu, a także powinowatym w tej samej linii) oraz osobie, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym pożyciu,
- wyrządzone przez ubezpieczonego po utracie uprawnień do sporządzania audytu energetycznego,
- polegające na zapłacie kar umownych,
- powstałe wskutek działań wojennych, rozruchów i zamieszek, a także aktów terroru.

Ustawodawca wykluczył umowne ograniczenia odpowiedzialności ubezpieczenia, tzn. przerzucając całość odpowiedzialności finansowej na zakład ubezpieczeń.

W dalszej części opracowania poddano dyskusji poszczególne elementy składowe wprowadzonego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej audytora energetycznego.

Pierwszym analizowanym elementem jest obowiązkowy charakter tego ubezpieczenia. Oznacza to nic innego, jak:

- przymus zawarcia ubezpieczenia i obowiązek zapłacenia składki, a przymus dotyczy wszystkich audytorów energetycznych mających certyfikat,
- obowiązek zawarcia oznacza, że pole ubezpieczeniowe jest ściśle określone dla omawianej grupy społecznej bez względu na miejsce zamieszkania ubezpieczonego,
- obowiązek oznaczać może, lecz nie musi jednakową wysokość składki przypisanej,
- obowiązkowy charakter oznacza także, że wszelkie powstałe szkody z tytułu wykonywanej działalności będą rozłożone na tę grupę społeczną,
- niezawarcie ubezpieczenia obowiązkowego może powodować utratę prawa do wykonywania zawodu audytora energetycznego.

Drugi element to okres, na który zostaje zawarte ubezpieczenie. Jak każde inne ubezpieczenie obowiązkowe w dziale II może być zawarte na okres do jednego roku. Rozporządzenie nie ogranicza zawarcia ubezpieczenia na okres krótszy niż rok. Zakłady ubezpieczeń mają także możliwość wznowienia umowy na okresy następne.

Trzeci element to treść ogólnych warunków. W ramach obowiązkowych ubezpieczeń w Polsce treść ogólnych warunków określona przez rozporządzenie obowiązuje każdy zakład ubezpieczeń. Praktycznie nie istnieje możliwość dokonywania jakichkolwiek zmian. Różnice mogą dotyczyć wysokości składki ubezpieczeniowej i sumy gwarancyjnej, a także okresu, na jaki może być zawarte.

Czwarty element dotyczy minimalnej sumy gwarancyjnej określonej na 50 000 euro. Ustawodawca nie sprecyzował, czy suma gwarancyjna dotyczy pojedynczego zdarzenia, czy wszystkich zdarzeń, które mogą wystąpić w okresie ochrony ubezpieczeniowej. Jest to ważna uwaga, gdyż suma gwarancyjna jest górną odpowiedzialnością zakładu ubezpieczeń. Wszelkie roszczenia przekraczające wysokość sumy gwarancyjnej ustalonej w umowie ubezpieczenia będą pokrywać sprawcy, to jest ubezpieczeni audytorzy energetyczni. W tym miejscu widzimy, że ustawodawca określił dolną granicę jako minimalną, a górna granica sumy gwarancyjnej może być dowolną kwotą większą od minimalnej. Dopiero praktyka ubezpieczeniowa i kilkuletnie obserwacje mogą skorygować zarówno dolną, jak i górną granicę sumy gwarancyjnej. W tym miejscu podkreślamy, że suma gwarancyjna jest wielkością wyczerpywalną.

Piąty element dotyczy definicji szkody powstałej w tym ubezpieczeniu. Ustawodawca określił ją jako: „szkody wyrządzone w związku ze sporządzaniem audytu energetycznego” [ustawa, 2011, art. 1] oraz [ustawa, 2011, art. 2] „szkody wyrządzone działaniem lub zaniechaniem ubezpieczonego w okresie ochrony ubezpieczeniowej w związku ze sporządzaniem audytu efektywności energetycznej”.

Tak przyjęte określenia są bardzo ogólne i niewystarczające. Przy takich sformułowaniach dotyczących szkody zakład ubezpieczeń i jego komórki likwidacji szkód nie mają jasno sprecyzowanego poglądu, za co konkretnie będą wypłacać odszkodowanie.

Najogólniej szkodę definiujemy jako różnicę między stanem w dobrach majątkowych przed powstaniem szkody a rzeczywistym stanem po powstaniu szkody. W naszym przypadku audytor najpierw wykonuje audyt energetyczny, a następnie wystawia świadectwo energetyczne. Niezbędne obliczenia wykonywane w czasie audytu energetycznego są podstawą do wystawienia świadectwa energetycznego. Konfrontacja ustaleń z rzeczywistością użytkowania budynku pozwala na określenie szkody. Warto tutaj zwrócić uwagę na to, że okres eksploatacji budynku to dziesiątki lat. W tym czasie budynek jest poddawany działaniu otoczenia zewnętrznego, np. oddziaływaniu atmosferycznemu, sejsmicznemu, parasejsmicznemu i oddziaływaniu wewnętrznemu, tj. użytkowaniu, remontom, modernizacji. Innymi słowy, statyczny charakter ustaleń audytu energetycznego jest poddany dynamicznemu oddziaływaniu czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Dlatego szkoda wyrządzona działaniem audytora może się pojawić po wielu latach od daty sporządzenia świadectwa energetycznego. W takim przypadku użytkownik budynku (właściciel, najemca) może żądać łącznego odszkodowania za lata od daty powstania szkody do daty jej ujawnienia. Data powstania szkody powinna być zawarta w okresie ochrony ubezpieczeniowej. Zwróćmy uwagę, że wysokość roszczenia z tego tytułu może przekroczyć wysokość przyjętej minimalnej sumy gwarancyjnej. A to z kolei może oznaczać wysokie współczynniki szkodowości. Poza tym powstają bardzo duże trudności w wykazaniu składki, którą należy przypisać i pobrać (składka zainkasowana) w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia. Dodatkowe trudności powstają przy wyliczeniu rezerwy szkód, zwłaszcza na szkody powstałe, ale niezgłoszone (IBNR). W sumie w wypadku powstania serii szkód zgłaszanych przez użytkowników

budynków zakład ubezpieczeń może mieć trudności z wypłatą odszkodowań.

Należy także zwrócić uwagę na to, że w latach 1960–1990 wybudowano bardzo wiele wielorodzinnych budynków mieszkalnych z zaniżonymi parametrami izolacyjności cieplnej. Wiele budynków wzniesionych w tym okresie w różnych systemach budownictwa mieszkaniowego ma tzw. wady technologiczne [Płoński, 1998]. Ich stan techniczny ulega stopniowemu pogorszeniu. Sporządzenie świadectwa efektywności energetycznej dla tych budynków może być obciążone błędem. Ponadto wiele szkód może być zgłoszonych zimą w okresie występowania bardzo niskich temperatur.

Na zakończenie należy także zwrócić uwagę na to, że do likwidacji szkód w omawianym ubezpieczeniu wymagani są także licencjonowani audytorzy. W zakładach ubezpieczeń może brakować takich specjalistów. Można zatem postawić tezę, że nie jest wielką sztuką zawrzeć ubezpieczenie, a jest sztuką rozliczyć się z niego i osiągnąć satysfakcjonujący wynik przy prowadzeniu danej linii biznesowej.

Ustawodawca odpowiedzialnością za zawarte umowy ubezpieczenia i wynikające z nich zobowiązania obciąża zakład ubezpieczeń [ustawa, 2011, § 3].

Zawarte w tym ubezpieczeniu wyłączenia mają charakter standardowy, wielokrotnie powielany w tego rodzaju ubezpieczeniach.

Dodatkowo można wskazać, że audyt energetyczny może dotyczyć także jednego rodzaju elementu technicznego budynku, np. okien i drzwi [Żurawski, 2007].

5. Pole ubezpieczeniowe

Według stanu na dzień 4 stycznia 2013 roku [www.zae.org.pl] Zrzeszenie Audytu Energetycznego liczyło ok. 1000 osób. Warto przypomnieć, że Zrzeszenie Audytorów Energetycznych powstało w 2000 roku. Łączna liczba przyznanych certyfikatów energetycznych wyniosła 282 (stan na 21.12.2011 r.). Z kolei liczba audytorów zrzeszonych w Zrzeszeniu wyniosła 279.

Jak łatwo zauważyć, liczba audytorów energetycznych z uprawnieniami jest niewielka. Liczbę tę można kojarzyć z polem ubezpieczeniowym, tj. liczba potencjalnych ubezpieczonych w ramach obowiązkowego ubezpieczenia. Nie jest to ubezpieczenie o charakterze masowym.

Z pewnością w najbliższej przyszłości lista licencjonowanych audytorów radykalnie się zwiększy.

Warto także zwrócić uwagę na to, że liczba ubezpieczonych audytorów może być zróżnicowana w poszczególnych zakładach ubezpieczeń. Z pewnością zakłady ubezpieczeń będą konkurowały składką po to, by pozyskać jak najwięcej ubezpieczonych. Rozporządzenie nie ogranicza również możliwości ubezpieczenia audytorów z innych państw w ramach Unii Europejskiej.

Obecnie obowiązujące przepisy niewiele mówią o centralnej ewidencji audytorów energetycznych dostępnej do publicznej wiadomości. Takie ewidencje już istnieją w niektórych krajach. Być może ukształtuje się profesjonalny rynek usług z wydawaniem certyfikatów oraz obsługi (doradztwa) inwestycji energooszczędnych [*Inżynier budownictwa*, 2008].

Warto także zwrócić uwagę na to, że corocznie w Polsce oddaje się do użytku 80–90 tys. budynków mieszkalnych. Oprócz tego powstaje wiele innych obiektów infrastruktury technicznej, które także są podatne na procesy termomodernizacji. Te liczby wskazują na dostatecznie duże potrzeby w zakresie audytorów energetycznych w Polsce. Oprócz powyższego zapotrzebowanie na świadectwa energetyczne będą wykazywać uczestnicy obrotu mieszkaniami (kupno – sprzedaż). W sumie w naszym kraju potrzeba ok. kilku tysięcy audytorów energetycznych.

6. Ryzyko zawodowe pracy audytora energetycznego

Minimalna suma gwarancyjna nie odnosi się – jak należy przypuszczać – do odpowiedzialności audytora energetycznego. Prawie w ogóle w literaturze i przepisach prawa nie mówi się o ryzyku zawodowym audytora energetycznego. Logicznie rozumując, im wyższe ryzyko (w sensie zagrożenia), tym wyższa powinna być suma gwarancyjna.

Zwróćmy obecnie uwagę na ryzyko w sensie zagrożenia, jakie może towarzyszyć pracy audytora energetycznego. Możemy tutaj wyliczyć następujące ryzyko:

1. Błąd formalny polegający na braku podpisów, daty, pieczętek, na nieczytelnych zapisach itp.
2. Błąd obliczeniowy; w rozporządzeniu w sprawie metodologii obliczenia charakterystyki energetycznej budynku operuje się bardzo wieloma wzorami matematycznymi z zakresu fizyki, użytkowania współczynnikami itp., a zatem łatwo o pomyłki. Można nawet postawić tezę, że prawdopodobieństwo błędu obliczeniowego jest

mniej więcej takie jak projektanta i architekta budowlanego (teza wymagająca udowodnienia w przyszłości).

3. Błędy wynikające z kalkulacji ekonomicznych. Jest to część ekonomiczna, która choć bardzo ważna z punktu widzenia opłacalności i zawarta w metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku, została potraktowana marginalnie. Przeczy to generalnemu celowi, jaki przyjmuje się przy efektywności termomodernizacji. Zdając sobie sprawę ze złożoności zjawisk ekonomicznych, które towarzyszą gospodarce rynkowej, tj. ruchy cen, inflacja, a także metod obliczeniowych, należy podkreślić, że zagadnienie to wymaga odrębnego opracowania. Warto tutaj przypomnieć, że weryfikatorem charakterystyki energetycznej budynków były banki, gdyż wiązało się to m.in. z udzielaniem kredytów i wykorzystaniem premii termomodernizacyjnych.
4. Błędy wynikające z nieszczęśliwych wypadków. W trakcie pomiarów budynków i jego elementów technicznych niezbędnych przy sporządzaniu audytu energetycznego może dojść do nieszczęśliwych wypadków.

O ile wystąpienie pierwszej i czwartej grupy ryzyka jest mało prawdopodobne, o tyle drugiej, a szczególnie trzeciej jest bardzo realne w pracy audytora energetycznego.

Zakończenie

Z przedstawionych rozważań widzimy, że problematyka audytu energetycznego jest wyjątkowo złożona. Zadania stojące przed licencjonowanymi audytorami energetycznymi należą do trudnych i odpowiedzialnych.

Z artykułu wynikają następujące wnioski:

- wprowadzone rozporządzeniem ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej jest zasadne z punktu widzenia społecznego,
- treść warunków ogólnych rozporządzenia budzi wiele wątpliwości,
- już wstępna ocena warunków wskazuje na to, że ubezpieczenie to może generować wypłatę poważnych odszkodowań,
- konieczne jest doprecyzowanie treści ogólnych warunków; skutki nierzetelnego wykonania audytu usiłuje się przerzucić na zakłady ubezpieczeń.

Podjęta tematyka ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej audytorów energetycznych nie została wyczerpana, lecz jedynie zasygnalizowana. Konieczna jest dalsza dyskusja.

Literatura

1. Matosiuk M. (2009), *Uprawnienia do sporządzania certyfikatów energetycznych budynków. Pytania egzaminacyjne, odpowiedzi i omówienia*, C.H. Beck, Warszawa.
2. Gąsiorowska D. (2008), *Audyt energetyczny*, „Wspólnota Mieszkaniowa” nr 2.
3. *Inżynier budownictwa uprawniony do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej* (2009), „Przegląd Budowlany” nr 11.
4. *Jak uzyskać uprawnienie do wykonywania świadectw charakterystyki energetycznej* (2008), „Materiały Budowlane” nr 3.
5. Panek A., Rucińska J. (2009), *Wdrażanie dyrektywy o charakterystyce energetycznej budynków w różnych krajach UE*, „Materiały Budowlane” nr 1.
6. Płoński W. (1998), *Problemy trwałości i termomodernizacji budynków wielkopłytowych*, „Przegląd Budowlany” nr 6.
7. Pogorzelski J.A. (2000), *Kilka uwag o termomodernizacji i audytach energetycznych*, „Materiały Budowlane” nr 1.
8. Pogorzelski J., Sarosiek W. (2010), *Spodziewane kłopoty z wdrożeniem w Polsce Dyrektyw UE o ograniczeniu zużycia energii i emisji CO₂*, „Czasopismo Techniczne” nr 2B.
9. Pogorzelski J., Świącicki A. (2009), *Co dalej z wdrażaniem Dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej?*, „Materiały Budowlane” nr 2.
10. Robakiewicz M. (2005), *Certyfikacja energetyczna budynków*, „Materiały Budowlane” nr 1.
11. Robakiewicz M. (1998), *Metodyka audytu energetycznego budynków*, „Materiały Budowlane” nr 1.
12. Robakiewicz M. (2007), *Ocena efektów zrealizowanych termomodernizacji*, „Materiały Budowlane” nr 1.
13. Rozporządzenie Ministra Finansów z 14 września 2011 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej audytora efektywności energetycznej, Dz. U. Nr 210, poz. 1248.
14. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 6 listopada 1998 r. w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiące samo-

- dzielną część techniczno-użytkową oraz sposobu sporządzania świadectw ich charakterystyki energetycznej, Dz. U. Nr 201, poz. 1240.
15. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 30 kwietnia 1999 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy audytu energetycznego oraz algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termo modernizacyjnego, a także wzorów kart audytu energetycznego, Dz. U. z 1999 r. Nr 46, poz. 459.
 16. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 30 kwietnia 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu weryfikacji audytu energetycznego oraz szczegółowych warunków, jakie powinny spełniać podmioty, którym Bank Gospodarstwa Krajowego może zlecić wykonanie weryfikacji audytów energetycznych, Dz. U. z 1999 r. Nr 46, poz. 460.
 17. Sarosiek W., Sadowska B., Świącicki A. (2004), *Termomodernizacja budynków w północno-wschodniej Polsce w latach 2000–2003*, „Materiały Budowlane” nr 2.
 18. Szydło M. (2009), *Świadectwa charakterystyki energetycznej oraz ich rola przy dokonywaniu czynności prawnych mających za przedmiot budynki lub lokale*, „Rejent” nr 19.
 19. *Świadectwa energetyczne – przykłady z innych krajów* (2008), „Przegląd Budowlany” nr 13.
 20. Ustawa z 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej, Dz. U. z 2011 r. Nr 94, poz. 551.
 21. Ustawa z dnia 18 grudnia 1996 r. o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych, Dz. U. Nr 152, poz. 1121.
 22. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie termomodernizacji i remontów, Dz. U. z 2008 r. Nr 223, poz. 1459.
 23. Weber T. (2010), *Nowy zawód: audytor efektywności energetycznej*, „Przegląd Budowlany” nr 4.
 24. Weber T. (2009), *Profesjonalne oprogramowanie do certyfikacji energetycznej*, „Energia i Budynek” nr 2.
 25. Żurawski J. (2007), *Analiza stolarki okiennej i drzwiowej na etapie wykonywania audytu energetycznego i projektowania*, „Materiały Budowlane” nr 8.

Streszczenie

Zgodnie z zaleceniami Unii Europejskiej dążymy zarówno do oszczędzania zużycia energii, jak i zmniejszenia emisji dwutlenku węgla. Aby spełnić tak wyznaczone cele, wprowadza się zalecenia termomodernizacji i audytu energetycznego. W związku z tym konieczne są obowiązkowe ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej audytorów energetycznych. W artykule przeanalizowano treść tego ubezpieczenia, ryzyko pracy audytora energetycznego, a także założenia polityki oszczędzania energii.

Słowa kluczowe

ubezpieczenie obowiązkowe, ryzyko pracy audytora energetycznego

Compulsory liability insurance of the energy auditor (Summary)

Following the recommendations of the European Union, we aim to save energy consumption. At the same time we try to reduce carbon emissions. To meet those targets the recommendation of thermo modernization and energy audit were implemented into the business practice. On such background the compulsory civil liability insurance of the energy auditor was introduced. In this paper we analyze the content of this insurance, the risk of auditor work and the energy saving policy.

Keywords

compulsory insurance, the risk of energy auditor's work

